

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC MÔN GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ THÁCH THỨC VÀ GIẢI PHÁP

ThS. NGUYỄN THỊ THU HÀ*

Trong thời gian vừa qua, việc dạy học môn *Giáo dục chính trị* (GDCT) cho HS hệ trung cấp ở một số trường chuyên nghiệp còn bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập, nhất là về phương pháp dạy học (PPDH). Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX đã chỉ rõ: “*Cần đổi mới mạnh mẽ chương trình, nội dung, phương pháp dạy và học lí luận, coi trọng chất lượng và tính hiệu quả... Phát huy tính sáng tạo, chủ động của người học, dành nhiều thời gian cho việc tự học, tự đọc các tác phẩm lí luận và văn kiện của Đảng*” (1; 310). Trước những biến động không ngừng của thực tiễn, chương trình, nội dung môn GDCT đã không ngừng được điều chỉnh, thay đổi cho phù hợp với yêu cầu của tình hình mới. Do vậy, việc đổi mới PPDH nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả dạy học môn GDCT trong nhà trường càng trở thành nhiệm vụ cấp bách hơn bao giờ hết.

1. Về chương trình môn GDCT

Ngày 17/3/2012, Bộ trưởng Bộ GD-ĐT đã ban hành Thông tư số 11/2012/TT-BGDĐT, trong đó quy định nội dung chương trình môn GDCT áp dụng từ năm học 2012-2013. Điểm nổi bật nhất trong lần đổi mới này là chương trình môn GDCT được giảm tải từ 90 tiết dành cho đối tượng tuyển sinh tốt nghiệp THPT xuống còn 75 tiết, từ 120 tiết dành cho đối tượng tuyển sinh hệ THCS xuống còn 90 tiết. Cụ thể như sau:

Trong lần đổi mới này, phần “*Tư tưởng Hồ Chí Minh*” vẫn giữ nguyên tên gọi, nội dung chương trình biến đổi không lớn, thời lượng có giảm từ 15 tiết xuống còn 10 tiết. Những biến động lớn về nội dung chương trình chủ yếu tập trung vào những nội dung còn lại: nội dung phần “*Chủ nghĩa Mác-Lênin*” thực chất là sự chắt lọc, kế thừa nội dung từ bài 1 đến bài 12 của chương trình trước đây; nội dung phần “*Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam*” có kế thừa nội dung của bài 18 và 19 trước đây nhưng kiến thức được mở rộng và sâu sắc hơn; và có thêm nội dung mới được đặc ở bài 6 “*Tu dưỡng, rèn luyện để trở thành người công dân tốt, người lao động tốt*”. Với hệ tuyển sinh THCS, nội dung phần kiến thức *Giáo dục công dân* giảm từ 30 tiết xuống còn 15 tiết, nội dung xây dựng cụ thể, rõ ràng.

Việc đổi mới nội dung chương trình môn GDCT được nhà trường, đội ngũ giáo viên (GV) và học sinh (HS) đón nhận một cách tích cực. Tuy nhiên, nếu không tìm được những giải pháp đồng bộ đi kèm thì việc đổi mới đó còn có thể tạo ra những hệ quả tiêu cực.

2. Thực tế qua hai năm giảng dạy chương trình GDCT theo chương trình mới, chúng tôi nhận thấy, bên cạnh những mặt tích cực, việc nâng cao chất lượng dạy học môn GDCT vẫn còn đối mặt với một số thách thức sau:

1) Sự quá cô đọng của nội dung chương trình.

Chẳng hạn, nếu so sánh nội dung chương trình, phần “*Chủ nghĩa Mác - Lênin*” hiện nay với nội dung chương trình trước đây thì gần như thay đổi hoàn toàn, nó là sự tích hợp kiến thức lớn. Vì vậy, nếu muốn HS hiểu được những kiến thức đó thì phải có sự diễn giải khá dài. Chương trình mới khác với chương trình cũ là thêm nội dung giới thiệu khái quát về lịch sử triết học. Thực chất, chương trình mới gần như vẫn bao gồm toàn bộ nội dung chương trình phần Triết học Mác-Lênin trước đây. Trong khi đó, thời gian giảng dạy chương trình mới chỉ bằng một nửa so với chương trình cũ, nội dung chương trình mới vẫn bị đè nặng bởi quán tính của chương trình cũ. Điều này đã làm cho cả người dạy và người học đều lúng túng, chịu nhiều sức ép khi tiếp cận nội dung chương trình môn học.

2) *Dạy học một môn học có sự kết hợp nhiều phân môn với những đặc thù tri thức khác nhau là thách thức lớn đối với đa số GV bộ môn.* Ví như phần “*Chủ nghĩa Mác-Lênin*” là sự kết hợp nội dung của ba môn *Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác-Lênin và Chủ nghĩa xã hội khoa học*. Trong khi từ trước tới nay, đội ngũ GV chỉ được đào tạo theo một chuyên ngành cụ thể như: Triết học, Kinh tế chính trị, Lịch sử Đảng,... Nhiều GV phải dạy những nội dung hoàn toàn xa lạ với chuyên môn mà họ được đào tạo. Những sai sót, lúng túng về chuyên môn, hiện tượng đọc chép vi thể đã, đang và sẽ còn xuất hiện ở nhiều GV GDCT. Điều này sẽ ảnh hưởng rất lớn đến uy tín người thầy và chất lượng dạy học bộ môn.

* Trường Trung cấp nông nghiệp và phát triển nông thôn Hải Dương

TT	Nội dung	Đối với Hệ tuyển HS tốt nghiệp THPT			Đối với Hệ tuyển HS tốt nghiệp THCS		
		Tổng số tiết	Lí thuyết	Thảo luận, bài tập	Tổng số tiết	Lí thuyết	Thảo luận, bài tập
1	Nhập môn Giáo dục chính trị	2	2	0	2	2	0
2	Chủ nghĩa Mác - Lênin	20	15	5	20	15	5
3	Tư tưởng Hồ Chí Minh	10	7	3	10	7	3
4	Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam	38	28	10	38	28	10
5	Bổ trợ kiến thức giáo dục công dân				15	10	5
6	Tu dưỡng, rèn luyện để trở thành người công dân tốt, người lao động tốt	5	3	2	5	3	2
	Cộng:	75	55	20	90	65	25

3) **Tình trạng lớp đông, lớp ghép là phổ biến, thường từ trên 50 đến trên 70 HS/lớp.** Dự báo trong thời gian tới, những lớp học như thế sẽ còn tiếp tục và có thể đông hơn nữa. Nâng cao chất lượng dạy học cho lớp đông HS là một thách thức rất lớn đối với tất cả các môn học, trong đó có môn GDCT. Việc áp dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học theo hướng phát huy tính tích cực của người học như thảo luận nhóm, nêu vấn đề, tổ chức các hoạt động seminar là rất khó thực hiện. Nhiều GV rất tích cực đầu tư đổi mới PPDH nhưng tỏ ra bất lực trước các lớp đông HS. Phương pháp thuyết trình vì thế vẫn là PPDH được sử dụng phổ biến ở các lớp học này.

Sự quá tải của chương trình, sự biến động về nội dung và tình trạng lớp đông đang là những thách thức không nhỏ trong việc nâng cao chất lượng dạy học môn GDCT ở nhiều trường hiện nay.

3. Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy học môn GDCT

1) **GV dạy môn GDCT cần chủ động xây dựng đề cương bài giảng trên cơ sở chương trình và giáo trình của Bộ GD-ĐT.** Với mỗi phần học, GV bộ môn (hoặc tổ chuyên môn) cần thảo luận để thống nhất lựa chọn những nội dung cơ bản, trọng tâm cần giảng dạy trên lớp, những nội dung hướng dẫn để HS tự nghiên cứu, những nội dung seminar trên lớp... Điều này sẽ hạn chế được sự quá tải của nội dung chương trình, đồng thời giúp HS rèn luyện khả năng tự học và làm việc theo nhóm.

2) Trên cơ sở chương trình, đề cương, giáo trình của Bộ GD-ĐT, **khoa (tổ bộ môn) nên xây dựng bài giảng, tài liệu hướng dẫn dạy học phù hợp với đặc thù của từng trường, từng khối ngành.** Việc biên soạn bài giảng sẽ nâng cao năng lực chuyên môn cho đội ngũ GV, giúp nội dung môn học bám sát với đặc thù và thực tiễn của nhà trường, địa phương, ngành học, đồng thời sẽ cung cấp cho HS tài liệu để tự học tốt hơn.

3) **Cho HS được làm tiểu luận, bài tập lớn để kích thích khả năng tìm tòi, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và hứng thú học tập của**

HS, góp phần đổi mới phương thức kiểm tra, đánh giá kết quả môn học.

4) Bên cạnh việc tham gia các lớp tập huấn về chuyên môn do Bộ GD-ĐT tổ chức, **khoa (tổ bộ môn) cần tăng cường các buổi sinh hoạt chuyên môn, tăng cường dự giờ, đánh giá, góp ý cho từng GV.**

5) Đối với các lớp đông HS, **cần quy định số HS tối đa cho một lớp;** phải đảm bảo trang bị đủ các phương tiện dạy học hiện đại cho phòng học đông HS. Cần chia lớp thành nhiều nhóm và tăng cường thêm GV khi tổ chức các hoạt động seminar cho lớp đông HS.

***

Để nâng cao chất lượng dạy học môn GDCT cho HS hệ trung cấp tại các trường chuyên nghiệp đòi hỏi phải có sự phối hợp tích cực từ nhiều phía: nhà quản lí, GV, HS,... với nhiều giải pháp tích cực và đồng bộ. Nhưng trên hết, trách nhiệm đó luôn thuộc về những GV GDCT. Mỗi GV GDCT với lương tâm và trách nhiệm của mình, phải không ngừng học tập, bồi dưỡng, tìm tòi, sáng tạo, lắng nghe những đổi thay từ cuộc sống để làm mới chính mình, mang tới cho người học những giờ học GDCT thiết thực, bổ ích và hiệu quả. □

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam. Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa IX. NXB Chính trị quốc gia, H. 2003.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ GD-ĐT. Công văn số 2488/BGDĐT-ĐH&SDH.
2. Bộ GD-ĐT. Giáo trình những nguyên lí cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin. NXB Chính trị quốc gia, H. 2009
3. Bộ GD-ĐT. Giáo trình triết học Mác - Lênin. NXB Chính trị quốc gia, H. 2007.
4. Bộ GD-ĐT. Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam. NXB Chính trị quốc gia, H. 2009.
5. Bộ GD-ĐT. Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh. NXB Chính trị quốc gia, H. 2009.
6. Vũ Ngọc Am. Một số vấn đề về phương pháp giảng dạy Lí luận chính trị. NXB Thông tấn, H. 2009.

SUMMARY

Prior to the constant fluctuation of practices, programs and content subjects Education Politics adjusted, tailored to the requirements of the new situation. But the problem is that any solution is the optimal solution for improving the quality of teaching and learning subjects Political Education? The teachers of this department should do to improve the quality of teaching and learning?